


## ΧΟΡΗΓΙΚΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΕΚ ΒΑΡΚΙΖΗΣ

**Ε. Μ. 13180.** Εἰς τοὺς πίνακας 45 καὶ 46 εἰκονίζονται α) ἡ προσθία, ἡ καὶ ἐνεπίγραφος, β) ἡ ὀριζοντία, ὡς καὶ ἡ ὀπισθία πλευρὰ εὐμεγέθους τετραγωνικῆς βάσεως. Αὕτη εὐρέθη εἰς Βάρκιζαν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1954 κατὰ τὴν διάνοξιν τοῦ πρὸς Σούνιον αὐτοκινητοδρόμου. Ἀκριβέστερον, ἡ θέσις, ἔνθα ἀπεκαλύφθη, εἶναι κατὰ τὸ μέσον περιόπου τῆς «Ἀλμύρας»<sup>1</sup> περὶ τὰ 100 μέτρα ἐκεῖθεν τῆς μεγίστης ἀκτίνας τοῦ χειμερίου κύματος, πρὸ τοῦ ἐξοχικοῦ κέντρου, ἰδιοκτησίας, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, Κρητικοῦ, νῦν δὲ ἐπονομαζομένου «Νεράιδα».

Μετρεῖ καθ' ὕψος 0.32, πλάτος 0.52 καὶ βάθος (ἀπόστασις μεταξὺ προσθίας καὶ ὀπισθίας πλευρᾶς) 0.58 μ. Ἐπὶ τῆς ἄνω, ὀριζοντίας, πλευρᾶς τῆς ἔχουν σκαλιστῆ τὸρμος (τύποι πελμάτων) βάθους 0.07 μ., εἰς οὓς ἐνεγομοῦντο οἱ πόδες χαλκοῦ ἀγάλματος, μεγέθους μικροτέρου τοῦ φυσικοῦ. Τὸ μῆκός των δὲν ὑπερβαίνει τὰ 0.15 μ. Ἐντὸς τοῦ δεξιοῦ τούτων σφύζεται εἰσέτι ὁ συγκρατῶν αὐτὸν ἐπὶ τῆς βάσεως μόλυβδος. Οἱ δύο οὔτοι τὸρμοι, ὡς φαίνεται ἐπὶ τοῦ πίνακος 46α, δὲν κεῖνται εἰς τὸ κέντρον τῆς βάσεως, ἀλλ' ἐκεῖθεν τούτου. Νοητὴ γραμμὴ, διαιροῦσα τὴν πλευρὰν ταύτην εἰς πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον τμήμα, ἄπτεται τοῦ προσθίου ἄκρου τῶν δακτύλων τοῦ δεξιοῦ ποδός· ὁ τύπος τοῦ πέλματος τοῦ ἀριστεροῦ ποδός ἀποκλίνει ἐλαφρῶς πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ ἐκτείνεται, κατὰ 0.03 μ., ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς, ἐπὶ τοῦ προσθίου τμήματος. Ἡ τοιαύτη διάταξις τοῦ ἀναθήματος ἐπὶ τῆς βάσεως ὑπηγορεύθη ἀπὸ τὴν στάσιν καὶ ἐμφάνισιν τῆς παριστωμένης μορφῆς, ἔκτασιν χειρῶν ἢ κάτι ἀνάλογον. Ἡ ἀντίστοιχος πρὸς ταύτην πλευρὰ, ἡ μὴ ὄρατὴ δηλαδή, ἔχει τύχει ἐπίσης ἐπεξεργασίας, προφανῶς κατὰ μεταγενεστέραν χρῆσιν τοῦ λίθου. Τμήμα ταύτης εἰς σχῆμα , φέρει κτυπήματα δι' αἰχμηροῦ ἐργαλείου· ὁ λοιπὸς χώρος, εἰς ἐπίπεδον χαμηλότερον, φέρει ὅμοια πυκνότερα κτυπήματα. Οἱ δύο τὸρμοι, εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄνω (πίν. 46β), ὁ εἰς σχῆμα τετραγώνου καὶ ὁ στρογγύλος, ἠνοίχθησαν κατὰ τὴν μεταγενεστέραν χρησιμοποίησιν τῆς βάσεως ὡς κατωφλίου θύρας. Εἰς τὸ κατώτατον τῆς προσθίας πλευρᾶς, τῆς ἐν ἀριστερᾷ, ὡς καὶ τῆς ὀπισθίας (ἐπὶ τῶν δύο τελευταίων ὀλιγώτερον ἔκτυπος), ταινία, ὕψους 0.04 μ., ἀπεχωρίσθη δι' ἀβαθοῦς ἐγκοπῆς κατὰ μῆκος τοῦ πλάτους των.

<sup>1</sup> Ἡ τοποθεσία καλεῖται οὕτως ὑπὸ τῶν ἐντοπίων, διότι τὸ ἔδαφος κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς, καὶ ὀπισθεν τῆς περιοχῆς τῆς ἄμμου, εἶναι λασπῶδες, ἐξ αἰτίας τοῦ ἄλμυροῦ θαλασσίου ὕδατος, οὐτινος ἡ στάθμη ἦτο ὑψη-

λοτέρα τῆς ξηρᾶς. Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ καταστρώματος τοῦ δρόμου ἐδέησε νὰ γίνον ἐπιχώσεις καὶ ἀναχώματα.

Ἐπὶ τῆς κατενώπιον πλευρᾶς ἔχει χαραχθῆ ἢ κατωτέρω ἐπιγραφή :

	<i>Σωκράτης ἀνέδηκεν</i>	
	<i>Εὐριπίδης ἐδίδασκε</i>	
	<i>Τραγωιοὶ</i>	<i>Ἀμφίδημος</i>
	<i>Πύθων</i>	<i>Εὐθύδικος</i>
5	<i>Ἐχεκλῆς</i>	<i>Λυσίας</i>
	<i>Μενάλκης</i>	<i>Σων</i>
	<i>Φιλοκράτης</i>	15 <i>Κριτόδημος</i>
	<i>Ἐχύλλος</i>	<i>Χαρίας</i>
	<i>Μέλητος</i>	<i>Φαίδων</i>
10	<i>Ἐμπορίων</i>	

Αὕτη, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὴν μορφήν τῶν γραμμάτων, ἐχαραχθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ 5<sup>ου</sup> ἢ τὰ πρῶτα τοῦ 4<sup>ου</sup> π.Χ. αἰῶνος. Ἡ ἀνάθεσις δὲν εἶναι σύγχρονος μετὰ τὴν νίκην τοῦ χορηγοῦ Σωκράτους, ἥτις νίκη ἔλαβε χώραν πρὸ τοῦ 407/6, ἔτος καθ' ὃ ἀπέθανεν ὁ διδάξας τραγικός. Ἡ μὴ ἔγκαιρος ἀνάθεσις εἶναι δυνατὸν νὰ οφείλεται εἰς λόγους οικονομικούς, ἀπόρροιαν τῶν ἀτυχῶν ἡμερῶν τοῦ τέλους τοῦ 5<sup>ου</sup> αἰῶνος.

Ἡ διατύπωσις τῆς ἀναθέσεως φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἑλλιπῆς καὶ ἀσυνήθης διὰ χορηγικὸν μνημεῖον, πολὺ περιεκτικῆ. Ὁ Σωκράτης ἦτο ὁ χορηγός, ἔκαμε δὲ τὴν ἀνάθεσιν, διότι οἱ δι' οὓς εἶχε χορηγήσει ἐνίκησαν. Ἐν τούτοις οὔτε τῆς χορηγίας του οὔτε τῆς νίκης γίνεται μνεῖα, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίων ἐξ Ἀττικῆς ἐπιγραφῶν. Ἐπὶ πλέον δὲν ἀναφέρεται τὸ δρᾶμα τοῦ Εὐριπίδου, εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ὁποίου οἱ τραγωδοὶ εἶχον τόσον ἐπιτυχῶς λάβει μέρος. Ἀλλὰ τὸ ὅτι ἦτο ὁ χορηγὸς καὶ ὅτι ἐνίκησε νοεῖται ἀπὸ τὴν ἀνάθεσιν.

Ὁ Σωκράτης, ἀφοῦ δὲν ἀναφέρεται τὸ δημοτικόν του, θὰ ἦτο ἐκ τοῦ δήμου, ἐντὸς τῶν τοπικῶν ὀρίων τοῦ ὁποίου εὐρίσκατο τὸ Θέατρον ἢ τὸ ἱερόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἢ ἀνάθεσις, γνωστὸς εἰς τοὺς συνδημότας του καὶ ἄνευ ὀνόματος πατρὸς. Ἦτο προφανῶς σημαῖνον πρόσωπον, ἀσφαλῶς δὲ εὐπόρος διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὰς δαπάνας μετασχόντων εἰς διδασκαλίαν δράματος τοῦ μεγάλου τραγικοῦ. Δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι οὗτος ἐκ τῶν γνωστῶν προσώπων τῆς ἀθηναϊκῆς πολιτείας. Γνωστοὶ συνώνυμοι ἐκ τῆς περιοχῆς, εἰς ἣν εὐρέθη ἢ βάσις μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν, εἶναι : ὁ Σωκράτης Ἀναγυράσιος, εἰς τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν κατὰ τὸν σαμακὸν πόλεμον ἐν ἔτει 441/40 (KIRCHNER, P. A. 13102 : Hesperia 19, 1950, σ. 337) καὶ β) ὁ Σωκράτης, ὁ ἀναγραφόμενος ὁμοῦ μετ' ἄλλων Ἀναγυρασίων (τὸ ὄνομα πατρὸς ἦτο ἐπὶ τοῦ ἐλλείποντος τμήματος τοῦ λίθου) ἐπὶ καταλόγου βουλευτῶν τῆς Ἐρεχθίδος<sup>1</sup> χρονολογουμένου ἐκ τῶν χρόνων πρὸ τῶν μέσων τοῦ 4<sup>ου</sup> π.Χ. αἰῶνος, IG II<sup>2</sup> 1697 στ. 16. Μετὰ τὸν πρῶτον τούτων θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ταυτισθῆ ὁ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς μας, ὡς ἐκ τοῦ ὑπερτεσσαρακονταετοῦς χρονικοῦ διαστήματος, ὅπερ παρεμβάλλεται, ἐὰν ἢ ἀνάθεσις ἔγινεν ἀπὸ τὸν ἴδιον

<sup>1</sup> Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, καὶ εἰς τὸν 44<sup>ον</sup> στίχον, τὸ ὄνομα πατρὸς τοῦ Σίμωνος ἀρκεται μετὰ τὸ γράμμα Θ (ὄχι Ο).

δὲν ἀποκλείεται ἐξ ἄλλου ἢ ταύτισις μὲ τὸν ἕτερον, σημαῖνον ἐπίσης πρόσωπον, ἀφοῦ ἀμφότεραι αἱ ἐπιγραφαί, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων, εἶναι σύγχρονοι.

Ἄλλ' ὄνομα πατρὸς καὶ δημοτικὸν δὲν συνοδεύει οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν 14 τραγωδῶν, οἱ ὅποιοι, ἐὰν δὲν ἦσαν ἐντόπιοι, θὰ ἦσαν ἄγνωστοι πλέον εἰς τοὺς Ἀναγυρασίους καθ' ὃν χρόνον ἐχαράχθη ἢ ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἀναθήματος ἐπιγραφή.

Εἰς τὰς ἤδη γνωστὰς ἐξ Ἀττικῆς, αὐτοτελεῖς, χορηγικὰς ἐπιγραφὰς νικητῶν εἰς Διονύσια δὲν ἀναγράφονται ὀνόματα τραγωδῶν, ἀλλ' ἀπλῶς *τραγωιδῶν χορηγῶν* (-ήσαντες) *ἐνίκα* (-ων) IG II<sup>2</sup> 3027 ἐξ. Εἶναι κατὰ ταῦτα μοναδική ὡς πρὸς τοῦτο ἡ ἐπιγραφή μας. Ποῖος ὅμως ὁ λόγος τῆς ἀναγραφῆς τῶν ὀνομάτων τῶν τραγωδῶν; Τὸ ἀνάθημα σκοπὸν εἶχε βεβαίως νὰ κάμῃ γνωστὴν τὴν νίκην τοῦ Σωκράτους εἰς τοὺς συνδημότας του. Αὕτη προσελάμβανεν ἰδιαίτεραν ἀξίαν ἀπὸ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ διδάξαντος, ὅστις δὲν ἦτο εἰς τῶν συνήθων ποιητῶν, ἀλλ' ὁ Εὐριπίδης. Μὲ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ὀνόματος τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἱκανοποιημένη ἡ φιλοδοξία τοῦ Σωκράτους. Τί θὰ ἐκέρδιζεν ἐπὶ πλέον ἀπὸ τὴν προσθήκην καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τραγωδῶν; Μεγαλύτεραν ἀξίαν θὰ εἶχεν ἴσως ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ὑποκριτῶν. Φρονῶ, ὅτι τὰ ὀνόματα τούτων ἀνεγράφησαν δι' ἓνα καὶ μόνον λόγον, ὅτι δηλαδὴ καὶ οὗτοι ἦσαν Ἀναγυραῖοι, γνωστοὶ ἐπὶ πλέον εἰς τοὺς συγχρόνους συνδημότας των καὶ συνεπῶς ἐπερίττειεν ἡ ἀναγραφὴ (ἢ ἐδικαιολογεῖτο ἢ μὴ ἀναγραφὴ) τοῦ δημοτικοῦ ὡς καὶ τοῦ ὀνόματος πατρὸς· διότι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀν' ἀνήκον φυλὴν, τὸ ὄνομα πατρὸς θὰ ἔδει νὰ εἶχεν ἀναγραφῆ.

Ἄλλὰ τί εἶναι οἱ τραγωδοί, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀνεγράφησαν ἐπίσης; Οὗτοι εἶναι δέκα καὶ τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ὡς ἐκ τοῦ ἠῤῥημένου δὲ ἀριθμοῦ των, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλο τι ἢ τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια συνέθετον τὸν χορὸν. Διότι, πλὴν τοῦ χορηγοῦ, τοῦ ποιητοῦ, τῶν τριῶν ὑποκριτῶν, τοῦ αὐλητοῦ, ὡς καὶ τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν, ἄλλα πρόσωπα δὲν ἦσαν ἐνεργὰ εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ δράματος.

Ὁ χορὸς εἰς τὰς τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου φαίνεται ὅτι ἀπετελεῖτο ἐκ 15 προσώπων. Αἱ σχετικαὶ εἰδήσεις προέρχονται ἀπὸ μεταγενεστέρους συγγραφεῖς καὶ σχολιαστὰς, κατὰ τινὰς δὲ τούτων τὰ μέλη τοῦ χοροῦ ἦσαν 14, προφανῶς μὴ ὑπολογιζομένου τοῦ κορυφαίου<sup>1</sup>. Ἐὰν τοῦτο οὕτως ἔχῃ, ἐὰν δηλαδὴ, ὅταν ἐνίκησεν ὁ Σωκράτης, τὸν χορὸν ἀπετέλουν 15 ἄτομα, ἢ δαπάνη διὰ τὸν κορυφαῖον δὲν ἐβάρυνε τοῦτον (τὸν χορηγόν)· συνεπῶς ὁ κορυφαῖος δὲν ἐδικαιούτο ἀναγραφῆς καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐγράφησαν 14 μόνον ὀνόματα. Ἐνδέχεται νὰ ἔδιδεν ὁ ἄρχων τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ μόνον (τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου), τὸν ἡγεμόνα, τὸν ὁποῖον *ἀν' ἀφέλητις, οἴχεται ὁ λοιπὸς χορὸς, κατὰ τὸν Δημοσθένη, κ. Μειδίου 60, ἀναφερόμενον εἰς τὴν περίπτωσιν Ἀριστείδου τινὸς ἐκ τῆς Οἰνηίδος φυλῆς, ὅς νῦν μὲν καὶ γέρον ἐστὶν ἤδη καὶ ἴσως ἦττον χορευτής, ἦν δὲ ποθ' ἡγεμὼν τῆς φυλῆς [κορυφαῖος]*. Ἐξ ἴσου καλῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπεφορτίζετο μὲν ὁ χορηγὸς μὲ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ χοροῦ (ἔχων ἀπόλυτον ἐλευθερίαν πρὸς τοῦτο) ὅχι ὅμως καὶ τοῦ κορυφαίου, τὸν ὁποῖον ἐξηκολούθει νὰ δίδῃ ὁ ἄρχων ἐκ τῶν φυλῶν.

<sup>1</sup> PICKARD-CAMBRIDGE, *The Dramatic Festivals of Athens*, σ. 241.

Διὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν τραγωδῶν ἐκ δημοτῶν τοῦ Ἐναγυροῦντος δύναται νὰ εἶχε συντελέσει εἰς τῶν ἐπομένων δύο παραγόντων. 1) Ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θέματος τοπικοῦ χαρακτήρος. Ὅτι δηλαδὴ ἡ διδασκαλία ἔλαβε χώραν εἰς τὸν δῆμον τοῦτον κατὰ τινὰ ἐορτὴν τῶν κατ' ἀγρούς Διονυσίων. Διόλου, κατὰ ταῦτα, παράδοξον, ὅτι πλὴν τοῦ χορηγοῦ καὶ τὰ μέλη τοῦ χοροῦ ἦσαν ἐντόπιοι. 2) Ὅτι ἡ νίκη τοῦ Σωκράτους ἀφορᾷ εἰς τὰ Διονύσια ἐν ἄσσει. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ χορηγὸς δὲν ὑπεχρεοῦτο, ὡς ὁ ποιητὴς παλαιότερον, *χορὸν αἰτεῖν* παρὰ τοῦ ἄρχοντος, ἀλλ' εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιμελῆται ὁ ἴδιος τῆς συνθέσεως τοῦ χοροῦ, ὁ Σωκράτης ἐπέλεξε τὰ μέλη τούτου (*τραγωιδούς καταλέγειν*, IG I<sup>2</sup> 187) ὅχι κἀν ἐκ τῆς φυλῆς εἰς ἣν ἀνήκεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ δήμου ἐξ οὗ κατήγετο. Τοῦτο ἠῦξεν ἀσφαλῶς τὸ γόητρον τοῦ εὐπόρου χορηγοῦ, ὁ ὅποιος, μὲ τὰς οἰκονομικὰς θυσίας εἰς ἃς ὑπεβλήθη, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀνταπεκρίνεται εἰς ὑποχρέωσίν του ἔναντι τῆς πολιτείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ προέβαλλε τὸν δῆμον ἐξ οὗ κατήγετο.

Ἡ ἀνάθεσις ἔγινεν εἰς τὸ ἱερὸν θεότητός τινος, ἀφοῦ δὲ ὁ Σωκράτης ἐνίκησεν εἰς δραματικὸν ἀγῶνα, ἡ προσφορὰ αὕτη θὰ ἔγινεν εἰς τὸν θεὸν — προστάτην τῶν σκηνηκῶν ἀγῶνων, τὸν Διόνυσον, τὸ δὲ ἄγαλμα θὰ εἰκόνιζε τοῦτον πιθανῶς <sup>1</sup>.

Ἐρὰ θεῶν ἐν Ἐναγυροῦντι μαρτυροῦνται: 1) Μητρὸς θεῶν, παρὰ Πausanία I 31. 1. Ἡ φιλολογικὴ αὕτη μαρτυρία εἶναι ἡ μόνη περὶ τούτου. 2) Διονύσου, γνωστὸν ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ἐν IG II<sup>2</sup> 3101, χρονολογουμένην ἀπὸ τὰ ἔτη μετὰ τὰ μέσα τοῦ 4<sup>ου</sup> π. Χ. αἰῶνος. Ὁ λίθος, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, εἶναι ἀκόμη ἐντοιχισμένος εἰς τὴν ἱερὰν τράπεζαν τοῦ ἐκκλησιδίου τῶν ἁγίων Πάντων εἰς τὸ νεκροταφεῖον Βάρης-Βαρκίσης. Τὸ ἐπὶ τούτου χαραγμένον ὠραῖον ἐπίγραμμα ἀναφέρει νίκας εἰς Διονύσια (κωμῶδων), ἀνθ' ὧν ἔγινε τὸ ἀνάθημα, ὅπερ ὁ ἀναθέτης προσέφερε *μνημόσυνον δὲ θεῶι τότε δῶρον*. Ἦτο ἄρα ἰστημένον εἰς ἱερὸν τοῦ Διονύσου, εἰς τὸ ἴδιον προφανῶς <sup>2</sup>, εἰς τὸ ὅποιον ἀφορᾷ καὶ ἡ ὑπὸ πραγμάτευσιν ἐπιγραφὴ. Ἡ θέσις τοῦ ἱεροῦ τούτου δὲν εἶναι γνωστὴ <sup>3</sup> θὰ ἦτο ὅμως ἐκεῖ περὶπου, ἔνθα εἶναι τὸ ὡς ἄνω νεκροταφεῖον, διότι α) ἀμφότεροι οἱ ἐνεπίγραφοι λίθοι εἶναι μεγάλων διαστάσεων καὶ δὲν θὰ ἔχουν μετακινηθῆ μακρὰν τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἀρχικῶς ἀπέκειντο β) τὰ σημεῖα, εἰς ἃ εὐρέθησαν, δὲν ἀπέχουν πολὺ ἀπ' ἀλλήλων (200 περίπου μέτρα). Ἴσως ὁ λίθος, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ μας, νὰ μετεκινήθη μακρύτερον τοῦ ἄλλου, ἵνα χρησιμοποιηθῆ ὡς οἰκοδομικὸν ὕλικὸν κατὰ τὴν ἐκεῖ πλησίον κατασκευὴν τῶν λουτρικῶν ἐγκαταστάσεων <sup>4</sup>.

<sup>1</sup> Θὰ ἡδύνατο τις ἀκόμη νὰ σκεφθῆ δι' ἄγαλμα Νίκης· ἀλλ' ὅμως οὔτε διὰ τὸ ἓν οὔτε διὰ τὸ ἄλλο ὑπάρχουν ἐνδείξεις καὶ οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο εἶναι δυνατόν νὰ βεβαιωθῆ ἢ νὰ ἀποκλεισθῆ.

<sup>2</sup> Ἀπὸ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐνδέχεται νὰ προέρχονται τὰ εἰς τὸ ἐκκλησιδίου τῶν ἁγίων Πάντων σημειούμενα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ἅτινα ἀποδίδονται εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Πausanίου ἀναφερόμενον ἱερὸν τῆς Μητρὸς θεῶν. Σχετικῶς ἰδὲ ΕΛΙΟΤ, *Costal Demes*, σ. 43.

<sup>3</sup> Τὴν ὑπαρξίν λατρείας τοῦ Διονύσου ὡς ἐκ τῆς ἀνωτέρω, IG II<sup>2</sup> 3101, ἐπιγραφῆς ἀναφέρει ὁ SOLDERS, *Ausserstädt. Kulte*, 1931, σ. 41 N<sup>ο</sup> 21, παραθέτει ὅμως κείμενον ταύτης μὲ τὰς ἐσφαλμένας ἀναγνώσεις τοῦ KAIBEL ὡς καὶ ὅτι ὁ λίθος εὐρίσκεται «In Lam-

ptrean parálon pagu Attico». Αὕτη ἀνεγνώσθη ὀρθῶς ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ U. KOEHLER, *AM* 1882, σ. 348 [=WILAMOWITZ, *Hermes* 1930, σ. 242] ἐδηλώθη δὲ ἀκριβέστερον καὶ ὁ τόπος, εἰς ὃν ἀπόκειται, «bei Vari».

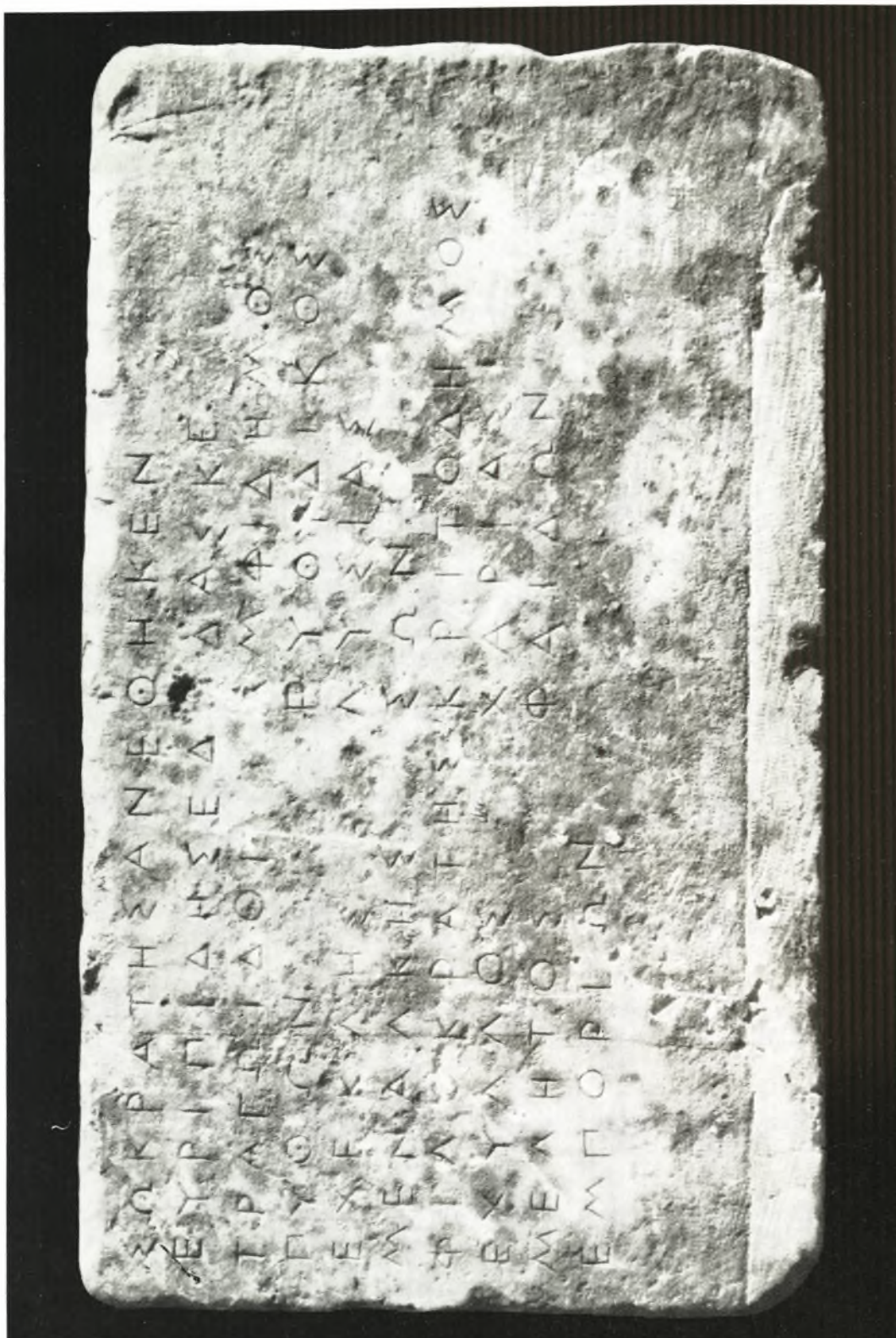
<sup>4</sup> Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐν Βάρῃ φύλακος ἀρχαιοτήτων κ. Γ. Τσιρίκου, εἰς τὸ ὑπέδαφος τῆς θέσεως, ἔνθα τὸ ἄλλοτε ἀκίνητον Κρητικοῦ, ὑπάρχει δλόκληρον κτηριακὸν συγκρότημα λουτρικῶν ἐγκαταστάσεων (Θέρμαι;) δεξαμεναὶ κλπ. Τμῆμα τούτου, ὅπερ ἐκτείνεται καὶ πέραν τοῦ αὐτοκινητοδρόμου πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπεκαλύφθη κατὰ τὴν διάνοξιν τοῦ δρόμου, ἐπεχώσθη ὁμοῦς ἐν συνεχείᾳ ἐντολῇ τοῦ ἐφόρου Ἰ. Παπαδημητρίου.

Ἄλλὰ ποῦ ἐδιδάχθη τὸ μὴ ἀναγραφόμενον δράμα τοῦ Εὐριπίδου; Ἀνάγεται τὸ ἀνάθημα εἰς νίκην τοῦ Σωκράτους χορηγοῦντος εἰς τὰ ἐν ἄστει ἢ εἰς τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια; Τὸ πρόβλημα εἶναι παλαιὸν καὶ ἔχει γίνει εὐρεία σχετικὴ συζήτησις, ἐξ ἀφορμῆς κυρίως ὁμοίας περιῶπου ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς, τῆς ἐν IG II<sup>2</sup> 3091, ἣτις εὐρέθη εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ γειτονικοῦ δήμου τῶν Αἰξωνίδων Ἀλῶν. Εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, ἀποβλέποντες εἰς τὸ ὅτι ἢ ἐν λόγῳ ἐπιγραφῆς ἔχει ἀκριβῶς τὴν μορφήν τῶν χορηγικῶν ἐπιγραφῶν τοῦ διονυσιακοῦ θεάτρου, πιστεύουν, ὅτι εἰς τοῦτο ἐδιδάχθησαν τὰ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενα δράματα ὅτι δὲ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων οἱ ἀπόγονοι τῶν νικητῶν ἐπορίσθησαν τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ ἀπαθανάτισουν εἰς τὸν δῆμον ἐξ οὗ κατήγοντο τὰς νίκας τῶν προγόνων των, οἱ ἄλλοι ἀντιτείνουν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ παραδόξον, ὅτι οἱ μεγάλοι τραγικοὶ ἐδίδαξαν οἱ ἴδιοι καὶ εἰς τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. Θὰ εἶναι, λέγουν, δύσκολον νὰ πείσωμεν ἑαυτοὺς, ὅτι ὄλαι αἱ τραγωδίαὶ καὶ κωμωδίαὶ, ὧν περιεσώθησαν τὰ ὀνόματα, ἐδιδάχθησαν ἀπὸ τοὺς ποιητὰς των εἰς τὰ Διονύσια ἐν ἄστει καὶ τὰ Λήνια μόνον. Τὸ ὅτι πάντως δὲν ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ διδαχθέντος δράματος τοῦ Εὐριπίδου, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἐπιμεληθεὶς τοῦ ἀναθήματος (ὁ ἴδιος ὁ Σωκράτης ἢ οἱ ἀπόγονοί του) δὲν ἀπέδωκεν εἰς τοῦτο σημασίαν, ἀλλ' ἀπέβλεπεν (καὶ μόνον εἰς τοῦτο) εἰς τὴν προβολὴν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἐξ Ἀναγυροῦντος, γνωστῶν, γνωστοτάτων, δηλωθέντων ἀπλῶς μὲ τὸ ὄνομά των (ἄνευ ὀνόματος πατρός), ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ὅτι τὸ ἱστορικὸν τῆς χορηγίας καὶ τῆς νίκης δηλοῦται πολὺ συνοπτικῶς, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγραφῶν τῶν νικητῶν εἰς τὰ ἐν ἄστει Διονύσια<sup>1</sup>, φέρουν ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἀποδοχὴν, ὅτι πρόκειται διὰ νίκην εἰς τὰ Μεγάλα καὶ ὄχι τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια.

Τὰ ὀνόματα, ἅτινα φέρουν οἱ χορευταί, δὲν εἶναι ἄγνωστα, πλὴν τοῦ ἐν στίχ. 14 ΣΩΝ, ὅπερ ὅμως πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς σφάλμα τοῦ χαρακτοῦ, ὅτι δηλαδὴ οὗτος δὲν ἐχάραξε τὰ μετὰ τὸ 3<sup>ον</sup> γράμμα στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος (οἷον Σωνδρίδης ἢ ὁμοίως ἀρχόμενον). Πιθανὴ ταύτισις τούτων πρὸς συνωνύμους τῆς ἀπτικῆς προσωπογραφίας ἀποβαίνει ἄσκοπος λόγῳ ἐλλείψεως τῶν ὀνομάτων πατρός.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ Θ. ΜΙΤΣΟΣ

<sup>1</sup> IG II<sup>2</sup> 2318, στ. 46 ἐξ.: *Κωμωιδῶν|Εὐρουκλειδῆς ἐχορήγει|Εὐφρόνιος ἐδίδασκε|Τραγωιδῶν|Ξενοκλῆς Ἄφιδνα: ἐχορή|Αἰσχύλος ἐδίδασκεν.*



Μαρμαρίνη βάσις μετά χορηγικῆς ἐπιγραφῆς (ἔκ Βαρυλῆς).



α. Ἡ ἄνω ὀριζοντία πλευρὰ τῆς ἐκ Βαρκίτζης βάσεως.



β. Ἡ κάτω ὀριζοντία πλευρὰ τῆς ἐκ Βαρκίτζης βάσεως.